

De financiële bijsluiter
bij de Lokale Educatieve Agenda

Update februari 2010

Deze notitie maakt deel uit van het landelijke LEA-ondersteuningstraject en is financieel mogelijk gemaakt door het Ministerie van OCW.

Utrecht, februari 2010

© 2010 Oberon
Postbus 1423
3500 BK Utrecht
tel. 030-2306090
fax 030-2306080
e-mailadres: info@oberon.eu

Update 2010

In mei 2008 presenteerde Oberon de korte notitie 'Financiële bijsluiter bij de Lokale Educatieve Agenda'. Naast enkele bruikbare tips, gaven we hier een overzicht van rijksmiddelen op veelvoorkomende thema's op de LEA. In deze notitie geven wij nogmaals onze tips mee en daarnaast vindt u een update van alle geldstromen van het Rijk. Deze notitie is bedoeld voor alle ambtenaren en wethouders die bezig zijn met de LEA in hun gemeenten en willen weten welke Rijksmiddelen beschikbaar gesteld worden om thema's die op de LEA staan tot uitvoering te brengen. Het is hierbij niet mogelijk om voor alle gemeenten individueel aan te geven wat hun aandeel is. Hiervoor bestaan andere kanalen, met name de circulaires van CFI en ook op onze website www.delokaleeducatieveagenda.nl vindt u enkele financiële uitdraaien per gemeente: OAB-bedragen, VVE-bedragen en bijdrage compensatie ouderbijdrage doelgroeppeuters peuterspeelzaal.

Inleiding

Het concept van de Lokale Educatieve Agenda (LEA) is begin 2006 geïntroduceerd bij gemeenten en schoolbesturen. Momenteel werkt meer dan 90% van de Nederlandse gemeenten aan de totstandkoming van een lokale educatieve agenda. Meestal slagen de partijen er wel in om overeenstemming te bereiken over de inhoud van de agenda. Maar de financiering van die agenda is voor veel gemeenten en schoolbesturen een heikel punt. De LEA heeft echter weinig kans van slagen als er met een grote boog om de bijbehorende geldstromen wordt heen gelopen. In deze korte notitie gaan we daarom in op de volgende kwesties:

1. Hoe komt u tot een goed financieel plan?
2. Welke financieringsbronnen kunt u aanwenden?
3. Hoe kunt u geldstromen bundelen?

In de bijlage treft u een overzicht aan van rijksmiddelen die voor de LEA kunnen worden aangewend. Dat overzicht heeft een tijdelijk karakter. Via de website www.delokaleeducatieveagenda.nl zorgen wij regelmatig voor een update van nieuwe beleidsontwikkelingen en de hierbij genoemde bedragen.

1. Een goed financieel plan

Een goed financieel plan moet meerdere jaren bestrijken en betrekking hebben op de verschillende te financieren thema's op de educatieve agenda. Uw gezamenlijke visie is leidend. Als het goed is, hebben gemeente en schoolbesturen samen afgesproken op welke thema's ingezet gaat worden, welke resultaten bereikt moeten worden en wat dat van elke partner aan inspanningen vraagt. Dat geheel moet u van een financiële onderbouwing voorzien. Oftewel, u moet bepalen hoeveel tijd en geld er gemoeid is met de realisatie van de in de agenda geformuleerde doelen. Vervolgens inventariseert u welke financieringsbronnen u daarvoor kunt aanwenden. Daarbij zult u uw financiële draagkracht en die van uw partners moeten analyseren. U moet onder andere nagaan of u kunt volstaan met de inzet van reguliere middelen of dat extra investeringen vereist zijn.

U bent als gemeente en schoolbesturen beiden gebaat bij een goede onderlinge verstandhouding. Openheid over financiële kwesties is daarvoor onmisbaar. U zult met name aandacht moeten besteden aan de volgende aspecten:

Transparantie

Inventariseer samen welke geldstromen voor de uitvoering van de agenda kunnen worden ingezet. Daarvoor zult u wellicht enige terughoudendheid moeten laten varen. Als de portemonnee moet worden getrokken, geeft men elkaar liever niet al teveel inzage in het huishoudboekje. Maar enige transparantie is onontbeerlijk. Geef inzage in de gemeentebegroting, in geormerkte versus vrij te besteden middelen en financiële reserves. Bespreek uw subsidierelaties met instellingen voor welzijn, zorg, sport en cultuur en geef aan welke geldstromen daarvan relevant zijn voor de educatieve agenda. Maar ook de schoolbesturen dienen openheid van zaken te geven over hun financiële huishouding. Hoe hoog is het lumpsumbudget voor personeel en materiaal? Hoeveel extra middelen krijgt de school in het kader van de gewichtenregeling? En hoe staat het met het eigen vermogen?

Financiële continuïteit

De afspraken over de thema's op de agenda hebben meestal een meerjarig of structureel karakter. Maar de financiële onderbouwing is vaak gebaseerd op sprokkelwerk, op een noodgedwongen bundeling van meerdere geldstromen met een tijdelijk karakter. De inzet van publieke middelen is per definitie een politieke aangelegenheid. Opeenvolgende kabinetten en gemeenteraden hebben nog wel eens de neiging om de koers te verleggen. Vanuit de werkvloer bezien zijn innovaties als voor- en vroegschoolse educatie, brede scholen en combinatiefuncties echter veelal onomkeerbaar. De financiering moet derhalve voldoende basis bieden voor het aangaan van langlopende verplichtingen. Die discrepantie is voorlopig moeilijk uit de wereld te helpen. Het is derhalve zaak om tijdig te anticiperen op koerswijzigingen of bezuinigingen en met elkaar te bespreken hoe dreigende gaten in de begroting gedicht of overbrugd kunnen worden.

Prestatiegerichte financiering

Een agenda met een algemene, globale begroting blijft vaak te vrijblijvend. Specificeer de begroting en koppel budgetten aan thema's. Bepaal gezamenlijk wat er voor dat geld bereikt dient te worden. Daarbij zult u een combinatie van input- en outputfinanciering moeten hanteren. Veel subsidies en ook de lumpsumbekostiging hebben een hoog gehalte aan inputfinanciering. Dat wil zeggen dat scholen en instellingen bekostigd worden op basis van aantal leerlingen, activiteitenplannen en dergelijke. Wellicht zult u in overleg tussen gemeente en schoolbesturen zoeken naar mogelijkheden om de lokale educatieve agenda ook deels prestatiegericht te financieren. Dat wil zeggen dat u jaarlijks bedragen gaat toekennen op basis van bereikte resultaten.

2. Financieringsbronnen

Welke financieringsbronnen kunt u aanwenden voor de lokale educatieve agenda? Dat hangt uiteraard af van de inhoud van de agenda. Maar in principe zijn de volgende financieringsbronnen inzetbaar:

Rijksoverheid:	De financiële speelruimte voor de lokale educatieve agenda wordt mede bepaald door het rijksbeleid. Zo investeert het rijk via gemeenten en schoolbesturen bijvoorbeeld al jaren fors in voor- en vroegschoolse educatie. In de bijlage treft u een overzicht aan van rijksmiddelen die voor de thema's op de agenda kunnen worden ingezet
Provincies:	Elke provincie voert binnen de sociale pijler haar eigen beleid. De provincies zijn verantwoordelijk voor de jeugdzorg. Maar veel provincies subsidiëren bijvoorbeeld ook culturele activiteiten en vrijwilligerswerk.
Gemeente:	Het gemeentefonds is de belangrijkste inkomstenbron waarmee gemeenten hun taken kunnen uitvoeren. Het gemeentefonds is gekoppeld aan de rijksuitgaven. Als het Rijk meer uitgeeft, gaat het gemeentefonds ook omhoog en omgekeerd. Dit levert jaarlijks een "accres" op. De gemeentebegroting geeft per begrotingsjaar inzicht in het beschikbare budget, inclusief ramingen van inkomsten en uitgaven voor de thema's op de lokale educatieve agenda.
Schoolbesturen:	De financiële armslag van schoolbesturen wordt bepaald door de lumpsum, eventuele aanvullende tijdelijke subsidies en het eigen vermogen. In de lumpsum zijn de geldstromen voor formatie, personeelsbeleid en materiële instandhouding gebundeld. Schoolbesturen kunnen zelf bepalen waar ze hun geld aan willen uitgeven.

Private partners: Diverse commerciële organisaties bezinnen zich momenteel op maatschappelijk ondernemen. Dat wil zeggen dat zij geld willen investeren in maatschappelijke doelen. De educatieve agenda is dat natuurlijk bij uitstek. Meest in het oogspringend voorbeeld zijn momenteel de woningcorporaties. Maar ook bedrijven als Albert Heijn of Shell kunnen verantwoord ondernemen door stageplekken aan te bieden. De kinderopvang is een belangrijke private partner voor diverse thema's op de agenda.

In figuur 1 zijn de diverse financieringsbronnen voor de lokale educatieve agenda schematisch weergegeven.

Figuur 1 Financiering van de Lokale Educatieve Agenda

3. Bundeling van geldstromen

De financiering van de Lokale Educatieve Agenda is opgebouwd uit diverse geldstromen van verschillende aard. Dat betekent dat er regelmatig financieringsstromen gebundeld moeten worden. Het gaat er dan om dat het beschikbare budget zo efficiënt mogelijk en met zo min mogelijk administratieve rompslomp kan worden ingezet. Dat betreft met name de thema's waarin meerdere disciplines samenkomen, denk bijvoorbeeld aan voor- en vroegschoolse educatie, brede school en maatschappelijke stages. Het principe van integrale financiering biedt dan houvast (zie figuur 2). Het gaat daarbij om ontschotting van geldstromen en bundeling in één financieringsstroom. Bij voorkeur wordt er één loket ingericht, waar de geldstromen uit verschillende bronnen samenkomen. Budgetten worden per thema toegekend aan één ontvanger die op uniforme wijze verantwoording aflegt over de besteding van middelen. Tenslotte is enige flexibiliteit van belang: geld moet breed inzetbaar zijn en oormerking dient zoveel mogelijk te worden vermeden. Het is dan wel van belang dat er op output kan worden gestuurd.

Figuur 2 Bundeling van geldstromen

4. LEA-middelen en de kredietcrisis

Medio 2008 heeft Nederland ook te maken gekregen met de wereldwijde kredietcrisis. Dit heeft onder meer als gevolg dat de rijksbegroting vanaf 2010 moet worden aangepast. Gemeenten ondervinden hier indirect ook de gevolgen van, omdat het volume van de rijksbegroting mede bepalend is voor de omvang van de gemeentefondsmiddelen. Er is onduidelijkheid ontstaan of gemaakte afspraken tussen Rijk en gemeenten in het bestuursakkoord juni 2007 ten aanzien van VVE, VSV en Brede school nog gehandhaafd kunnen blijven, aangezien hieraan ook gemeentefondsmiddelen zijn gekoppeld. Hierover is op 17 april 2009 overeenstemming bereikt tussen VNG en het Rijk (zie Ledenbrief VNG van 28 april 2009 over ledenraadpleging aangepast bestuursakkoord).

Kern van dit akkoord is dat gemeenten in de periode 2009-2011 een vast accres krijgen, dat niet meer wordt aangepast. In 2010 en 2011 is het reële accres 0% en is er sprake van een nominaal accres van 0,5%. Voor 2009 is het reële accres op 3,7% en het nominale accres op 5,9% vastgezet.

Over de gehele kabinetsperiode (2008-2011) ontvangen de gemeenten met deze afspraken in totaal een reëel accres van cumulatief (opgeteld over de vier jaren van deze kabinetsperiode) € 1.166 miljoen. In het Bestuursakkoord 2007 is destijds afgesproken dat gemeenten over de kabinetsperiode in totaal € 1.091 miljoen reëel accres ontvangen. Daarbij is toen inderdaad ook afgesproken dat gemeenten verondersteld worden een deel van het accres voor onder andere VVE in te zetten. Omdat het totale reële accres dat gemeenten in de huidige kabinetsperiode ontvangen niet verandert, kan volgens de VNG en het Rijk de afspraak in stand blijven dat gemeenten delen van het accres voor bepaalde doelen (onder andere dus VVE) 'moeten' inzetten. De afspraak blijft dus uitvoerbaar. Er is op hoofdlijnen niets veranderd aan de uitgangspunten waarop de afspraak is gebaseerd.

Geldstromen LEA februari 2010

Gelden die vanuit het Rijk (o.a OCW, VWS en SZW) beschikbaar gesteld worden rond thema's op de LEA

Noot vooraf: Oberon heeft onderstaand overzicht met de grootst mogelijke zorgvuldigheid opgesteld. Wij sluiten echter niet uit dat enkele bedragen niet overeenkomen met de werkelijkheid of dat aanpassingen na verschijning van dit document doorgevoerd gaan worden. U kunt daarom geen enkel recht ontlenen aan dit overzicht. Alle bedragen zijn in miljoenen, afgekort door M. Thema's zijn gerangschikt op relevantie voor de LEA (inschatting Oberon)

Tbv	Bedrag in miljoenen	Aan/voor	Oorsprong	Bestemming	Bijzonderheden
OAB t/m eind 2010	Deel A 2009: 225,1M (174,5 + 13,1+17,5+20) 2010: 225M (174,5+30,5+20)	Gemeenten	Wet OAB, FES en middelen van enveloppe onderwijs	VVE of Schakelklassen (en 15% overig)	Max. 15% van het gemeentelijke budget mag gebruikt worden voor coördinatie of gezinsgerichte programma's. Minimaal 110 M is voor VVE. Er volgt jaarlijkse indexering. Financiering: specifieke uitkering voor niet GSB-gemeenten en BDU voor GSB-gemeenten. 20 M extra vanaf 2009 voor verlaging ouderbijdrage doelgroeppeuters VVE.*
	Deel B: 2009: 28,5M 2010: 44,5M	Gemeenten	Toegevoegd na bestuursakkoord Rijk en VNG: Samen aan de slag (juni 2007)	Beslissen gemeenten zelf	Zit in het Gemeentefonds
OAB vanaf 01-01-2011 (wetsvoorstel)*	Deel A 2011 en verder: 237M	Gemeenten	OKE wetgeving, zie berichtgeving 22 juni 2009 en 19 januari 2010	VVE of taalbeleid breed	Wordt naar verwachting een specifieke uitkering (eerder was de bedoeling dit in het Gemeentefonds uit te keren)*. 20 M is bedoeld voor verlaging ouderbijdrage doelgroeppeuters VVE
	Deel B 2011 en verder 56,5M	Gemeenten	Idem	Beslissen gemeenten zelf	Zit in het Gemeentefonds

* zie verdere toelichting einde document

Tbv	Bedrag per jaar	Aan	Oorsprong	Bestemming	Bijzonderheden
VVE vroegschools	2009: 60M 2010: 60M	Scholen	Gewichtenregeling	Vroegschools	Scholen hebben hierover per 6-6-06 een brief ontvangen, middelen in lumpsum
	2009: 20M 2010: 40M 2011: 70M	Scholen	Uitwerking nieuwe gewichtenregeling	Met name vroegschools	Zie brief 19 februari 2009: er komen impulsgebieden (drempel 0%) en voor overige gebieden wordt drempel verlaagd naar 6%. Uitkering via lumpsum.
Harmonisatie voorschoolse voorzieningen: kwaliteitsimpuls peuterspeel zaalwerk*	2009: 15M 2010 e.v.: 35M	Gemeenten	Enveloppe kinderopvang	5 M voor minimaal overall 1 leidster voor de groep, 30 M voor leidster-kind ratio naar 1 op 8, zie brief 22 juni 2009	Rechtstreeks naar het Gemeentefonds. Gemeenten met veel kernen en groot oppervlak krijgen naar verhouding meer budget.
Passend onderwijs	2009: 25M 2010: 45M 2011: 60M	Samenwerking sverbanden PO/VO	Komende wet passend onderwijs 2011, zie brief PO/ZO/07/44986	Passend onderwijszorg-aanbod	Ook interessant voor regionale Educatieve Agenda's, samenwerkingsverbanden nog geen partner in veel LEA-overleggen. Eind juni 2009 is besloten het traject rond Passend Onderwijs tijdelijk stop te zetten.
Passend onderwijs havo en vwo	2009: 2M 2010: 5M 2011: 10M	Samenwerking sverbanden PO/VO	Komende wet passend onderwijs 2011, zie brief PO/ZO/07/44986, middelen van enveloppe onderwijs	1 ^e lijnsvoorziening HAVO/VWO	Ook interessant voor regionale Educatieve Agenda's, samenwerkingsverbanden nog geen partner in veel LEA-overleggen
CJG	2009: 340M 2010: 395M 2011: 454M	Gemeenten	BDU / CJG. Diverse herkomst van middelen, zie brief PG/OZ 2.821.265, tabel 3	CJG	Inclusief taak JGZ 0-4

* zie verdere toelichting einde document

Tbv	Bedrag per jaar	Aan	Oorsprong	Bestemming	Bijzonderheden
Voortijdig schoolverlaten	<i>Huidig beleid</i> 2009: 100,8M 2010: 108,4M 2011: 109,4M	Met name voor scholen	Zie rijksbegroting OCW artikel 4, toelichting 4.3.4	Hoofdmoot is RMC	Ambitie kabinet: halveren aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters in 2012
	<i>Intensivering aanpak VSV</i> 2009: 39M oplopend tot 71 M in 2011	Met name voor scholen	Zie brief van 30-11-2007, pagina 2, kenmerk VSV/DIR/2007/48811	Zie brief van 30-11-2007	Alleen bedrag 2008 is gedekt, per voorjaarsnota wordt duidelijk of dekking komend jaar ook rond is. Scholen krijgen € 2.000 per leerling die niet voortijdig school verlaat
	Regierol gemeente 2008: 4M oplopend tot 19M in 2011	Gemeenten	Accres gemeentefonds, op basis van bestuursakkoord Rijk en gemeenten 'Samen aan de Slag'		
Brede school ontwikkeling	2009: 28,1M 2010: 13,8M 2011: 13,7M	Gemeenten	Kamerbrief 6 december 2007 (PO/ZO/2007/51563) Begroting OCW 2009	Intensivering sport en ontwikkeling combinatiefuncties	Co-financiering noodzakelijk, hiervoor wordt extra geld beschikbaar gesteld via Gemeentefonds, 11,4 M in 2009, tot oplopend 24,3 M in 2012. Afspraken bestuursakkoord Rijk-gemeenten Geld komt eerst voor G31, vanaf 2009 ook voor andere gemeenten. Middelen beschikbaar d.m.v. een integratie- of decentralisatieuitkering.
Brede school huisvesting	2009: 28M	Gemeenten	Vanuit FES-middelen, Zie CFI-brief 27 maart 2009, JOZ-2009/102952	Oplossen knelpunten huisvesting brede scholen	Betreft eenmalige impuls, is ook in 2006 en 2008 toegepast. Indienen was mogelijk tot en met 30 juni 2009.

Tbv	Bedrag per jaar	Aan	Oorsprong	Bestemming	Bijzonderheden
Taal en rekenen verhogen	2008 t/m 2010: 115M Vanaf 2011: 15M	Scholen PO/VO en MBO	Enveloppe Onderwijs en prioritering OCW, zie brief 28-04-08, VO/OK/12375	Vereiste taal- en rekenniveau toetsen en verhogen	
Leren en werken	2009: 17,7M 2010: 22,2M 2011: 16,7M	Met name scholen	Zie brochure Doorpakken met leren & werken, plan van aanpak 2008-2011	Stimuleren van leven lang leren	
Werkleerplicht	2009: 184M 2010: 184M	Gemeenten	zie brief van 21-12-2007 (W&B/URP/07/41609)		Deel van 184M voor onderwijs en deel voor werk, wordt later gespecificeerd
Maatschappelijke stages	2009: 53,6M 2010: 83,6M 2011: 100M	Scholen VO	Zie plan van aanpak maatschappelijke stages (samen leven kun je leren), geld van onderwijsenveloppe (artikel 3 OCW begroting)	Organisatie en inbedding maatschappelijke stage	Na 2011 in lumpsum
	2011: 15M	Gemeenten met VO scholen	Zie plan van aanpak maatschappelijke stages (samen leven kun je leren), geld van Participatie-enveloppe	Verdere ontwikkeling en stimulering inzet vrijwilligers	
	2011: 15M	Alle gemeenten	Zie hierboven	Verdere ontwikkeling en stimulering inzet vrijwilligers	

Tbv	Bedrag per jaar	Aan	Oorsprong	Bestemming	Bijzonderheden
Wet Investeren Jongeren	OCW-deel 2009: 5M 2010: 25M 2011 e.v.: 38M	Gemeenten	Wetsvoorstel WIJ	Jongeren tussen 18-27 die geen recht hebben op bijstand, maar kiezen om een vervolgopleiding te gaan volgen	
Natuur en Milieu Educatie (NME)	2009: 5M 2010: 5M 2011: 5M	Gemeenten en scholen	Zie beleidsnotitie 'Kiezen, leren en meedoen', 15 feb 2008.	Projecten van gemeenten en scholen.	
Sport in het Onderwijs	2009-2011: 28	Scholen: PO, VO en vooral MBO	Zie persbericht 9 oktober 2008	o.a sport- coördinator en activiteitenplannen	Er worden in het najaar van 2009 kennisnetwerken georganiseerd door VSG (Vereniging Sport en Gemeenten)
Aanpak jeugdwerkloosheid	2009-2010: 250M	MBO	Zie persbericht 29 mei 2009	Versterken van de samenwerking tussen onderwijs en arbeidsmarkt	
Taal- en rekenverbeter-projecten	2009: 12,1M	PO scholen	Kwaliteitsagenda PO, zie persbericht 02-05-08, 08-07-08 en 24-09-08.	Projecten van scholen die samen met anderen taal- en rekenniveau gaan verhogen	Scholen kunnen subsidies aanvragen om hun taal- en rekenonderwijs te verbeteren, scholen krijgen de middelen dus niet vanzelf
Leesbevordering	2008: 1M 2009: 1M 2010: 1M	Stichting Lezen, Vereniging van Openbare Bibliotheken	Zie brief 17 maart 2008 MLB/LB/2008/ 8.614	Programma leesbevordering Kunst van lezen	gestreefd wordt naar groei tot 1,5 M per jaar, zie www.lezen.nl

Tbv	Bedrag per jaar	Aan	Oorsprong	Bestemming	Bijzonderheden
Wetenschap en techniek	2009: 30M 2010: 30M vanaf 2009: 3 voor meisjes en techniek (1M voor VO en 2M voor MBO)	2500 PO scholen	Zie www.programmavtb.nl	Techniekonderwijs in basisscholen	
Conciërges	2009: 20M 2010: 20M	PO scholen	Akkoord OCW en werkgevers 16 april 2008, zie Staatscourant 29-04-2008	1550 conciërges	8 M voor G4 en krachtwijken en 12 M voor scholen in overige gemeenten
Armoedebestrijding bij kinderen	2009: 40M	Gemeenten	zie brief 10 december 2007, W&B/B&K/07/39132		Via gemeentefonds gestort (dus niet geoormerkt) Onder meer om vrijetijds mogelijkheden (zoals NSA) van kinderen mogelijk te maken
Excellentie en talentontwikkeling	2009: 3M 2010: 3M 2011: 3M	PO Scholen	Zie nieuwsbericht 25-08-08		5 miljoen voor pilots (zie nieuwsbericht 20-11-08)

Pilots

In bovenstaand overzicht zijn pilots waarvoor slechts enkele gemeenten in aanmerking komen niet opgenomen. Dit zijn bijvoorbeeld:

- Pilots rond VVE in Oost-Groningen, Drenthe en Zuid-Limburg;
- Pilots rond tegengaan segregatie in 11 grote gemeenten;
- Pilots rond extra leertijd/onderwijstijdverlenging in ca 25 grote gemeenten.

Ondersteuningstrajecten

Eveneens ontbreken in bovenstaand overzicht de landelijke ondersteuningstrajecten die mede gefinancierd worden door het Ministerie van OCW.

We noemen hierbij trajecten die relevant zijn voor de LEA (volgorde is relevantie van LEA, inschatting Oberon):

- Ondersteuningstraject LEA (Oberon e.a.);
- Ondersteuningstraject rond Focus Vroegchoolse Educatie (Oberon e.a.);
- Scholingsprogramma Vversterk (Sardes e.a.);
- Ondersteuningstraject rond Harmonisatie Voorschoolse voorzieningen (VNG e.a.);
- Ondersteuningstraject rond CJG (VNG);
- Landelijk Steunpunt Brede Scholen (ingesteld door Ministerie van OCW);
- Schakelklassen (Sardes);
- Netwerkbureau Kinderopvang (www.netwerkbureaukinderopvang.nl);
- Kunst van Lezen (Stichting Lezen NVOB);
- LOWAN: opvangonderwijs;
- Aanpak Laaggeletterdheid (Stichting Lezen en Schrijven).

Zie voor een uitgebreider overzicht de notitie 'Landelijke ondersteuningstrajecten en informatiebronnen m.b.t. de Lokale Educatieve Agenda. Stand van zaken december 2009' (Oberon), ook te vinden op de website.

Uitgelicht

In het financieel overzicht is bij twee onderwerpen aangegeven dat er een nadere toelichting is. Deze vindt u hier. Het gaat om:

- OAB vanaf 2011
- 20 miljoen voor verlaging ouderbijdrage;
- 35 miljoen voor kwaliteitsimpuls peuterspeelzaal.

OAB vanaf 2011 inclusief rol nieuwe gewichtenregeling

De huidige OAB-periode loopt voor GSB-gemeenten af per 1-1-2010 en voor niet GSB-gemeenten per 1-8-2010. In de behandeling van het wetsvoorstel OKE (12 en 19 januari 2010) heeft de Tweede kamer besloten de OAB-middelen alsnog voor weer vier jaar te oormerken. Het gld wordt dus niet zoals eerder is voorgesteld in het Gemeentefonds gestort. De uitwerking van het kabinet zal verdere duidelijkheid moeten geven hoe dit richting gemeenten vertaald wordt.

20 miljoen voor verlaging ouderbijdrage

Het Kabinet heeft structureel € 20 miljoen beschikbaar gesteld om vanaf 1 augustus 2009 (voor GSB-gemeenten al vanaf 1 januari 2009) de ouderbijdrage voor voorschoolse educatie in peuterspeelzalen op een niveau te brengen dat gelijkwaardig is aan dat in de kinderopvang. Om zowel ouders als gemeenten zekerheid te bieden, is er bij de berekeningen van uitgegaan dat van de 45.000 doelgroepkinderen er 37.000 kinderen naar een peuterspeelzaal zullen gaan en 8.000 naar een kinderdagverblijf.

De Maatschappelijke Ondernemers Groep (MOgroep) heeft berekend dat de ouderbijdrage voor deelname aan vier dagdelen voorschoolse educatie (gedurende 40 weken) gemiddeld € 645 per doelgroepkind per jaar bedraagt. Op basis van de Wet kinderopvang, zouden ouders met een inkomen op het niveau van het wettelijk minimumloon en iets daarboven, in 2009 voor vier dagdelen circa € 105 aan ouderbijdrage per jaar betalen. Het Rijk is er hierbij van uitgegaan dat vanuit de meerderheid van deze ouders in de lagere inkomensklasse zitten. Men heeft daarom voor alle 37.000 ouders € 540 per kind per jaar beschikbaar gesteld, zodat er evenveel betaald wordt als bij een kinderdagverblijf. Bij 37.000 doelgroepkinderen in peuterspeelzalen zijn de kosten voor het Rijk structureel jaarlijks € 20 miljoen. Een uitzondering is gemaakt voor GSB-gemeenten. Zij mogen wel een variabele ouderbijdrage vragen die gelijke tred houdt met de kinderopvangbedragen.

De uitkering van de middelen verloopt via de BDU/specifieke uitkering van OAB. Deze is gebaseerd op het aantal schoolgewichten in het primair onderwijs. Het totaal van het aantal schoolgewichten in Nederland waarop OAB momenteel is gebaseerd (1 oktober 2004) bedraagt 127.500. Het Rijk keert aan gemeenten dus € 157,- extra (20 M/127.500) uit per schoolgewicht. Door deze toevoeging via de WPO is het bedrag per schoolgewicht voor gemeenten bepaald op € 1855,- (zie CFI-brief van 2 april 2009, kenmerk PO/FenV-2009/107920 en CFI brief aan gemeenten op 3 augustus 2009). Aangezien de verhouding aantal schoolgewichten/aantal doelgroepeuters dat naar een peuterspeelzaal gaat landelijk op 3,44 ligt (127.500/37.000), volstaat een bedrag van € 157 euro per schoolgewicht om voor 37.000 doelgroepeuters een bijdrage te kunnen bekostigen van € 540 (3,44 * 157). In de jaarlijkse verantwoording van het Rijk, moet dus vanaf 2009 ook ingegaan worden op de wijze waarop de gemeente de ouderbijdrage heeft verlaagd.

Toepassing op gemeentelijk niveau

Voor een individuele gemeente betekent dit het volgende: Het aantal schoolgewichten bepaalt de hoogte van het extra bedrag. De hoogte van het compensatiebedrag per gemeente is terug te vinden op de LEA website (www.delokaleeducatieveagenda.nl) onder beleidsthema VVE, bericht maart 2009. Het is vervolgens raadzaam voor iedere gemeente te onderzoeken hoeveel doelgroepeuters er binnen het peuterspeelzaalwerk VVE volgen en wat de ouderbijdrage is die ouders momenteel

betalen. Als de ouderbijdrage hoger is dan € 105 per jaar, moet de gemeente te zorgen dat betreffende peuterspeelzalen de ouderbijdrage per 1 augustus 2009 bijstellen naar maximaal € 105 per maand (circa € 10 per maand). De gemeente moet dan het exploitatietekort dekken. Het Rijk gaat hierbij uit van gemiddelden op landelijk niveau, die lokaal erg kunnen verschillen. In een gemeente kunnen er bijvoorbeeld afspraken zijn gemaakt over welke kinderen als doelgroep VVE worden bestempeld, die ruimer zijn dan de gewichtenregeling. Hierdoor kunnen er in betreffende gemeente meer dan 73 doelgroepeuters zijn die VVE volgen. Hierdoor moet deze gemeente dan meer compensatie bieden.

Ten tweede kan de gemiddelde ouderbijdrage momenteel hoger zijn dan € 645 euro per jaar. Aangezien de ouderbijdrage op maximaal € 105 wordt gesteld, moet de gemeente een hoger bedrag per doelgroepeuter compenseren.

Enkele formules

Aantal schoolgewichten (teldatum 1-10-2004) *157 is compensatiebedrag op jaarbasis

Aantal schoolgewichten (teldatum 1-10-2004)/3,44 is door Rijk geschat aantal doelgroepeuters dat VVE volgt op peuterspeelzaal

Huidige ouderbijdrage per jaar € –108/105 is het compensatiebedrag dat gemeenten per ouder moeten betalen.

De gemeente Cuijk heeft bijvoorbeeld 253 schoolgewichten en krijgt dus circa € 39.700 (=253 *157) extra gestort. Het Rijk gaat er dus vanuit dat er zo'n 73 (253/3,44) doelgroepeuters zijn die VVE volgen, waarbij de ouders nu gemiddeld € 72,- per maand betalen (€ 645/9). De bijdrage moet dus verlaagd worden naar € 12,- per maand, oftewel € 60,- per maand moet gecompenseerd worden (€ 540 per jaar). De kosten voor de gemeente Cuijk bedragen: 73*540 is € 39.400.

De hoogte van het compensatiebedrag per gemeente is terug te vinden op de LEA website (www.delokaleeducatieveagenda.nl) onder beleidsthema VVE, bericht maart 2009.

35 miljoen voor kwaliteitsimpuls peuterspeelzaalwerk

Het voornemen is om de € 35 miljoen voor kwaliteitsverbetering van peuterspeelzalen in het Gemeentefonds te storten vanaf 2010. Het voorstel is dit te doen volgens de volgende verdeelsleutel: jongeren 75%, aantal kernen 15% en oppervlakte 10%. Deze sleutel heeft tot gevolg dat gemeenten met veel kinderen en minder verstedelijking per inwoner meer ontvangen dan grote steden: respectievelijk € 3,28 versus € 1,53 per inwoner.

Van gemeenten wordt het volgende verwacht: op iedere reguliere groep peuterspeelzaalwerk minimaal 1 gekwalificeerde leidster en een leidster-kind ratio naar 1 op 8 met een maximum van 16 kinderen op 1 groep. Aangezien de middelen via het Gemeentefonds worden uitgekeerd, staat het gemeenten vrij te bepalen hoe zij dit geld gaan inzetten. Wel hebben het Rijk en de VNG afgesproken dat het macro-budget voor het peuterspeelzaalwerk in gemeenten gehandhaafd moeten blijven. Het kan voorkomen dat een gemeente de Rijksmiddelen voor ouderbijdrage- compensatie of kwaliteitsimpuls peuterspeelzaalwerk niet volledig hoeft te zetten, omdat men al deels/volledig voldoet aan de nieuwe landelijke vereisten. De VNG roept haar leden op om deze overgebleven middelen in te zetten voor compensatie van de ouderbijdrage voor niet doelgroepeuters. Dit kan de toegankelijkheid van peuterspeelzalen garanderen, mede met het oog op de dalende trend van peuterspeelzaalbezoek in Nederland.

Het bedrag per gemeente is openbaar gemaakt in de septembercirculaire van het Ministerie van BZK (15 september 2009, bijlage 18).

Colofon

Uitgave & tekst   Marco Zuidam, Oberon
   met medewerking van:
   de heer Jo Kloprogge

Aan deze uitgave kunnen geen rechten worden ontleend. De genoemde bedragen zijn indicatief. Voor nadere gegevens verwijzen we naar de desbetreffende regelingen en – publicaties.

